

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieriesterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

Brasiovu 29/17 Aprile 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA Transilvani'a.

Ceremoniile botezului nou nascutei archiducese se executara in modulu celu mai solenelu de catra Primatelu asistatu, in presentia notabilitatiloru alese. Archiduces'a c. r. austriaca primi numele din botezu: Maria, Matild'a, Valeri'a, Amali'a. —

Referentia saso-romanesca. Petitiunea episcopiloru.

(Capetu.)

C. c. staturi! sunt 50 de ani de candu romanii nostri s'au rugatu la diet'a de atunci pentru vindecarea asuprelorulu lor, de unde patrundiendu rugarea lor la Mai. Sa Domnitoriulu nostru, fusera inoredintiatu, cumca voru fi impartasiti din tote folosele, pe care le ingaduie legile, seu prea inaltele porunci. Inca diu'a dintaiu a acelor 50 de ani iau aflatu intr'o apasare si cea din urma di ii lasa totu intr'aceea.

Nati'a armena insainte cu 200 ani era necunoscuta in Ardalu; si dens'a, in urmare art. novelariu alu 61-lea din 1791, ia parte din reprezentatie. Bulgarii intru alu 17-lea veku intrara aici si fusera daruiti cu privilegiu la Vintulu de diosu, er' dupa Apr. Cons. par. III tit. 57 art. 1, fusera primiti de cetatieni. La 1791 sasii, prin art. 19, s'au intaritu in calitatea de a pute purta deregatorii cardinale. Nati'a evreiesca mai in tota lumea cea cultivata e daruita cu dreptori civile. Din potriua patriotii romani din pamentulu craiescu, carii dela intrarea maghiariloru incóce, pe langa tote furtunele, napastile si asuprelele totusi impreuna cu nati'a maghiara s'au luptatu de pururea pentru patria si pentru libertatea sa cea de pe hartia, intru carii si astazi zace a mare putere a acestei patrii, se vedu scosi din tote folosele, si acést'a nu prin lege, nu prin porunci, nu prin domnitoriulu si nu prin patria, ci prin unii conlocuitori si loru sasi egoisti se vedu osanditi a purta in veci numai poverile! Nu. O fericita credintia ne incaldiesce peptulu, cumca acum au sositu vremea si in diet'a dela 1841 s'au nascutu mantuitoriu, carele nu si va astupa urechile dinaintelu amarului gemetu alu ómenimelu apasate. Credemu, cumca acest'a nu va lasa lucrarea cea mare a mantuintiei la o alta generatie. Credemu, cumca va pipai si va lega renele. Romanii din pamentulu craiescu s'au plansu asupra unor nepastiri particulare, si au fostu mangaiati cu rescripte si cu decrete c. c.; acelea inse, deregatorii sasi nici odata nu le-au pusu in lucrare si totu asemenea nadesu au ei si de rezultatulu **ori caroru** altoru feliu de resolutii; sórtea loru cere imbunatatire radicala, dietala, adica imbunatatire ce are a se infintia prin acelu trupu, care aceea ce dice, trebe se se si implinesca.

Deci in puterea datorintiei nostre purcediatore din deregatorii archipastorala, inbaiarata cu responsabilitate, ne rugamu cu adenca si umilita cinetire, cá c. c. staturi pe oalea legiuitiva, se binevoiesca in puterea juramentulu de unire a hotari cu energia:

a) Cá tote natiile locuitoru pe pamentulu craiescu, dupa numerulu lor, se ia parte la reprezentatie si la deregatorii, la alcatuirea instructiei, ce se da deputatiloru, se incurga prin reprezentantii lor, er' pe deregatorii sasesci sei aléga satulu si nu judele scaunulu, asemenea deregatorii scaunale se le restaure scaunulu intregu, in privintia acestora precum si a deputatiloru si a juratiloru, dupa articóulu de

lege alu 11 din 1791, se fia respectata deosebirea si proportia intre natiu si religii.

b) Cá din deregatorii cardinale si montanietice asesoriale, care se vindu pe pamentulu craiescu, se ia parte nu numai sasii, ci si ceilalti locuitori alu acelu pamentu, dupa numerulu si dupa greutatile ce pórtu.

c) Cá din casele comune de bani nu numai sasii, ci si tinerii invetiatori de alta natiu se fia ajutorati. Pentru zidirea de lacasielu popiloru si a cantaretilorulu nostri si pentru bisericu se se rendue ajutoriu.

d) In cehurile sasesci, supt pedépsa ce se va hotari, se fia primiti la invetiatura, seu déca s'au slober zitu airea, la lucrarea mestesiuguriloru loru tinerii din nati'a nostra si din alte natiu, er' cehurile monopóle se se stérgea.

e) La locuri de acele, unde nou insurati-loru sasi li se rupe pamentu din loculu obstei, se se rupe si nou casatoriiloru romani de asemenea sórte.

f) Din pasciunea comuna, din paduraritu, carciumaritu si din alte folóse comune se ia parte de o potriua cu sasii si romanii cei mai seraci, de si nu voru avea la cas'a loru urloiuulu de si.

g) Cá zeciual'a fiacare se o dè la pop'a seu, er' popii neuniti se fia scutiti.

h) Cá persónelorulu bisericesci de alte religii inca se li se taie atat'a locu bisericescu, catu stapanescu cei de legea augustana.

i) Se se denumésca o comisie, carea cercetandu archivele pamentulu craiescu, se faoa a se dá afara chrisóvele comunitatiloru romanesca si, cá in procesurile metale (pentru meziuine) intre comunitatile romanesca si sasesci se se se renduiesca comisii sasesci, ci maghiare seu seoniesci.

k) Cá satele romanesca din fundulu craiescu, care s'au silitu la iobagie, se se emancipeze; „Cum fundi r. ea sit natura, ut incolae eius praeter Principem neminem dominum terrestrem agnoscant, et diversitatem iurium excludat.“ Dupa hotarirea din anulu 1820, cu numerulu 5599.

Érasi repetimu c. c. staturi, cumca noi vorbiru in numele a 200.000 cetatieni apasati, prin urmare, pentru o a zecea parte din locuitorii Ardélulu. Mare comóra si taie zace pentru patrie in acestu numeru, numai se se reasiedie in drepturile date loru dela natura si de catra legile patriei si recunoscute totudéuna de catra monarclu, numai se se inoredintieze prin lege pentru intrebuirea acelor si prin acést'a se se ajute crescerea lor. Cu cea mai adenca reverintia ne rugamu c. c. staturi, milostivitiv nu numai a nu ve trage puternic'a Dumneavóstra mana de ajutoriu, ci dupa intieptiunea Dvóstra a si aflá modurile slobozitoare, si pentru midilooirea vindecarei nepastuiriloru nostre, ajungendu la prea sfintit'a facie a prea inaltiatulu nostru Domnitoriulu, se midilociti si aceea, cá hotaririle si modurile ce se voru face pentru acestea se si castige intru adeveru si implinire. Despre parintiesca indurare a Mai. Sale suntemu convinsi pe deplin, de unde inca pe la anulu 1792 am fostu castigatu acea incredintiare: „Quod omnibus beneficiis, quae leges admittunt nationem valachicam beare velit.“ Cele cuprinse in rugamintea nostra nu numai ca sunt prin legi ingaduite, ci inca si orenduite. Astfelu si tardii urmasi ai emancipatiloru voru pomeni cu o vina multiamita diu'a cea mare, in carea prin diet'a dela 1842/3 s'au savarsitu a loru slobozire.

Carii recomandandune pe noi, pe ai nostri si caus'a cea drépta la puternic'a Dvóstra patronime, remanemu in vecinica reverintia. —

Brasiovu 26 Aprile. (Diverse.) Unii dintre lectorii nostri afla de euriósu, ca acésta fóia se ocupá fórtu pucinu cu descrierea afaceriloru petrecute aici in dilele aflarei dlui M. Konrad comite provisoriu sasescu in acésta comuna. Inse ce eramu se soriemu din acelea dile? Parada, toate si altu nimicu, éra asia ceva oade in resortulu vecinei nostre „Kr. Ztg.“, care nici nu lipsi a le aduna cu cea mai mare grija, in catu pare ca dela acelea ar depinde mantuintia tieriei. Noi din contra suntemu preste satul de parade si toate. Preste acésta in dilele petrecerei dlui Konrad nu se conchiamá nici unu feliu de adunare oficiala, de care se asteptase cá de siguru; nici comuna nici districtu n'au fostu adunate, din care cauza multi intrebarea óresiecu cu mirare, oa dara pentruce va fi ostenitu dn. Konrad la Brasiovu. Representantia comunala insarcinase pe oratorulu seu cu asternerea catorva cause si chiaru necesari comunali, care isi astépta vindecare inte si definitiva. Oratorulu isi facu datorit'a; cu tote acestea oestiuile acelea remazera totu cum au fostu. In catu pentru romanii de aici, apoi ei nu avura se impartasiéca dlui comite provisoriu nici macar unu coventu leganatu, prin urmare nici ca s'au infaciosiatu de locu la stralucit'a sa.

De altumintrea in comun'a nostra politica de oateva septemau incóce se intemplara mai multe lucruri. Bugetulu comunei pe an. 1868 se ridicá dela 175 a 180 mii precum fusese in anii mai deaprópé trecuti, la 200 mii fl. v. a. Caus'a este, ca estimpu se intreprindu oateva reparaturi radicali, unele oladiri, cum si canalisari de intindere insemnata. Atatea spese inse nu se voru pute coperi, déca nu se va ingriji de incassarea mai multoru datorii active, a caroru suma trece preste 47 mii. Din acésta cauza debitorii voru fi strimtorati chiaru si prin tribunale. Cá prin trecatu insemnamu, oa intre debitorii mai mari se numera si comun'a B. ouratu romanesca, care decandu cu rescumpferarea paduriloru remanendu datória cu 6000 fl. si neplatindu regulatu dupa sunetulu invoielei ratificate, are se mai platésca si interese preste un'a mii fl., prin urmare cu totulu preste siepte mii.

Tréb'a comunei grecesci de aici luá in foile germane o dimensiune abia asteptata. Incependu dela „Kr. Ztg.“, care este o aparatore ferbinte a comunei lovita de interdictulu eclesiasticu, pana la cateva foi mari din Vien'a si K. K., tote iau partit'a comunei grecesci si tote afla, ca fóia interdictu, seu cum dice poporulu, acea afurisania este pentru timpulu nostru unica in felulu seu, din cauza oa nu numai capii familiiloru cá renitenti, ci si femeile si copiii lor sunt opriti dela primirea ss loru taine, éra in casu de mórtle le este opritu si servitiulu ingropatiunei dupa ritulu ortodocsu. Acésta parte a interdictulu publiculu nu o pricepe de locu. Intr'aocea membrii comunei loviti de interdictu au datu in fóia de aici protestu, au naintatu la ministeriu recursu, éra administrarea averiloru intru tote ameruntele sale o tienu in manile lor cá si mai nainte. In acelasi timpu se ingriji, cá copriusulu interdictulu se se esplice ómeniloru din tier'a vecina asia, cá si cum tocma si copiii parintiloru carii se afla veniti de acolo la invetiatura in Brasiovu aru fi opriti dela ss taine*), cum si ca „afurisania“ s'ar intinde inca si preste cei morti si astrucati la acea bisericu, din cauza ca acum nu li se potu face parastasele indatinatate; apoi sciutu este, ca la acea bisericu se afla inmortentati cu ultimulu Brancovanu Basarabu mai multi membrii de ai familiiloru fruntasie din Romani'a. Mai in scurtu, pana in

*) „Wanderer“ din 19 Aprile etc. etc. (Ceea ce inse nu este adeveratu. — Red.)

momentul de facia opiniunea publica in acésta cauza, este cum amu dice, otravita. Romanii de aici pana astadi nu facura nimicu spre a o corege. Se pare inse ca intre romani ar' predominá opiniunea, cumca acésta cauza nu mai este aloru, catu mai virtosu cá ea din mai este s'ar fi prefacutu in chestiune de diferentia între potestatea bisericéscá si între cea politicá. Comun'a grecéscá adica atati amaru de ani isi asterne computurile venitorilor si speseloru la gubernu spre revisiune intooma cá si înainte de 1848, cá si candu ar' existat compani'a numita grecéscá compusa din supusi otomani, care compania inse prin mórtea membrilor sei apuse cu totulu. Deci întrebarea se pune asia, ca déca regimulu recunósce drepturile ierarhiei bisericéscé, pentru ce se amesteca la revisiunea socoteloru bisericéscé, éra déca nu le recunósce, ce felu de definitiune da elu autonomiei bisericéscé?

Acestea pre scurtu si numai in modu cu totulu obiectivu spre óresice orientare a aceluora, carii in foile germane citescu cate verdi si uscate asupra usu atinsei cause. De altmintrea o informatiune sanetósá s'ar puté castiga numai si numai prin publicarea tuturor acteloru de procesu, cate au vedutu lumin'a in acésta cauza in diferite timpuri de ani sieptedeci si cincii incóce. Grecii publicara in anii din urma o asemenea colectiune; aceea inse nici pe de parte nu este de ajunsu spre a resuma din ea simbulurele si a defini statulu chestiunii. In decretele si rescriptele vechi se afla contradicteri flagrante, cum si o suma de mesuri ouratu despotice, dupa cum adica un'a séu alt'a dintre partite scia se castige in partea se pe referenti. Unu adevuru istoricu inse remane in veci nedisputabilu, éra acela este, ca la biseric'a S. Treimi din cetate indata dela inceputulu ei s'au introdusu ambele limbi, romanéscá si elin'a in modu alternativu cu unu preotu grecescu si cu unulu romanescu. In an. 1820 romanii bajouriti si descuragiati prin o mesura fórte despotica a regimulu au mai suferitu ultragele oativa ani, pana candu dupa unu procesu obositoru la 1833 le succese a'ei deschide in cetate o capela ouratu romanéscá, langa care apoi infintiará si o scóla, de care indaintrulu acestei cetati nu mai avusera nici odata. De atunci si pana la an. 1866, candu bunulu loru parochu muri in colera, ei se affá in buna pace si liniate; cu care ocaziune inse fusera indreptati de ordinariatu a'ei inchide capel'a si a cerceta biseric'a S. Treimi, dela carea fusesera siliti a esi in an. 1833.

— Despre brutalitatile dela Tohanulu vechiu intemplate acolo in 5 si 6 Aprile nou (Bun'a veetire) totu in o tréba bisericéscá citimú ceva in „Kol. Közlöny“ din 21 Aprile, inse neccesatu. Tohanulu vechiu, comun'a romanéscá cam de 400 fumuri, de lege greco res. catolica (unita) abia are 5—6 familii de alte confesiuni in sinulu seu. Unulu Márton, maghiaru, de confesiune ev. laterana, omu alu pacii si economu de frunte bolnavinduse reu ceruse atatu elu catu si femeii sa, (oare petrecuse multi ani la case romanesce), cá preotii de acolo se'i faca rugatiuni, chiaru si maslu, éra la casu de mórte ee se si ingrópe la romani. Preotii, fia disu spre onórea loru, se aratara fórte toleranti in acestu casu si se invoira la tóte. Márton móre. Gróp'a i se sapa in cemetierulu comunu. La timpu merge parochulu evang. din Rosnovu cá se'lu ingrópe. Mortulu fú ridicatu si condusu oatra cemetieru. In acelea momente cativa sateni pusi la cale de unu fanaticu ocupa usi'a dela cemetieru si se opunu la ingroparea lui Márton. Unu masoinistu dela fabric'a din Zernesci de natiune germanu, catolicu, dara omu cum se dice cu capulu amana, nevrendu a soi de concordate isi resfrange manile si se arunca asupra resistentiloru ou fori'a unui zuavu. Resistentii se retragu; mortulu se astruea. In urmatórea diminetá, adica lunu, ómenii afla pe mortu de diminetate desgrupatu. Veduv'a vedindu aca barbaria dispune desgruparea de totu si transportarea barbatu seu in alta grópa pregatita in gradin'a propria.

Nu ve mirareti nici de acésta barbaria si brutalitate. Poporulu se póta precum este educatu. Dela an. 1850 incóce poporulu i se da pe fiacare di cate o dosa de otrava din apotec'a cea négra a netolerantie. . . Cititi scandalele de felulu acesta publicate in foile maghiare si mai de curendu mai alesu din Ungari'a. Vai de confesiunea, care se teme de peire, déca fii sei voru veni in contactu cu cei

de alta confesiune! — In asemenea confesiune nu póte se fia putere de viétia. Ce a disu Isusu Christosu catre samarinéno'a? Si ce a invetiatu elu despre celu cadutu in talchari? Si a opritu elu vreedata cá se nu se oasatórésca cei din Jude'a cu cele din Samari'a si viceversa? Vai vóua falsificatoriloru de evangeliá. Vai vóua carii nu ve rusinati a tiené pe fii aceluiași Parinte, ai aceluiași tieri, séu ai aceluiași natiuni in ura si vrasmasia eterna. N'aveti altu ceva de lucru? Temnitiele sunt pline, bordeele asemenea, carciunale si cabanele asemenea. Coreligionarii nu sciu adesa nici macar unu catalu nostru. Nu sciti adesa invetiá altuceva, decatu numai a urí? Neamulu omenescu numera pe faci'a pamentulu un'a miie si treisute milióne suflete. Din acésta abia a trei'a parte sunt orestini de diferite confesiuni. In locu de a semana ura între crestini din Europ'a, mergeti in Asi'a, Afric'a si Australi'a cu crucea si cu evangeli'a, inse si acolo in intiesulu iubirei de-apropelui, care e temel'ia legeri lui Christosu, pentruca altfelu éra si o veti pati precum au patit'o si altii. —

— Cur'a orbiloru se reincepe aici éra si din 1-a Mai pana la 30 Septembre sub conducerea dlui Dr. Edward Miess si precum speramu, éra si cu celu mai bunu succesu cá si anii din urma. De aceea noi éra si recomandamu acestu institutu cu totuadinsulu. Pre candu se affá Ecs. Sa dn. comite Péchy in Main tr. la Brasiovu, visitandu si cas'a orbiloru între alti nefericiti se presentá si o romanoutia din cele mai frumóse, inse — órba, adusa de parinti acolo spre vindecare. Astadi acea fetitia vedu cum se cade si este martitata. Unu economu cu stare buna nu vedusa vreo diece ani; astadi elu isi scrie corespondintiele. Se ande ca in partea munténa a districtulu Fagarasiu sunt mai multi ómeni seraci lipsiti de vederi. Toti iubitorii de omenire sunt rugati, cá pe asemenea ómeni se'i indrepte la Brasiovu providuti cu atestate de seracia, unde se se presenteze la dn Dr. Edw. Miess (piati'a caliloru Nr. 29), de unde apoi indata voru fi condusi la spitalulu orbiloru (suburbulu de ussu, casele Petcutiu). Acolo voru avea locuintia si cura gratis. Se grabéscá inse, pentruca lunile Mai—Iuliu sunt cele mai priintióse pentru bólele de ochi; se fia si invetiati cá se asculte strinu de ordinatiune mediciloru. S'a observatu din o lunga esperientia, ca nu numai blastemat'a de betia, nu numai recelile cumplite, ci si tratulu cu bucate rele causéza dureri de ochi si orbire. Mai snume farin'a stricata si mucegiósa si cartofii stricati sunt midilóce si gure, prin care se slabescu vederile. Sunt prea multe familii, care nu numai din seracia, ci si din cea mai grósa nesciintia, séu si din lena criminala atatu a barbatulu catu si a femeii traiescu catu se póte mai reu; bucate nespalate, neauratite, neferte, nefripte cum se cade, rancede, mucede, imputíte, rufaria scarnava, nespalata, patu puturos, aerulu casei inciumatu etc. sunt in mai multe tienuturi la ordinea dilei; éra pe alocurea bólele venerée au otravitu comune întregi in modulu celu mai nevinovatu din lume, ouratu din nesciintia. Intre asemenea impregiurari nu este mirare, déca orbii se imultiescu, inoatu gubernulu va fi constrinsu a mai deschide inca vreo dóua spitale de orbi in alte dóua parti ale tieri nostre.

Éca éra si éra ce trebuie se invetiá pe nefericitul poporu, éra nu cá se desgrópe mortii, nici cá se afuriséscá pe unii, pentruca din intemplantu nu au fostu botezati totu intr'o apa cu ei. Vindecati mai anteu orbii, precum au facutu Christosu. S'a observatu la regimintele transilvane, ca din 100 recorti numai 9 di: nóua insi sciu scrie. Vedi acésta inca este orb'ia! Si apoi inca totu mai bucinamu in lumea mare oa avemu scóle!

S'a disu de atatea ori si s'a scrisu, cá se se publice foi popularie pentru poporu. Idea ceréscá acésta, a carei infintiare pe airea face minuni. La noi inse oine se citéscá asemenea foi, candu poporulu este tienutu pana in diu'a de astadi in cea mai cumplita orb'ia? Onóre si lauda ántre exceptiuniloru mangaiórié! Éca cum orb'ia spiritulu produce in modulu celu mai firescu si orb'ia trupéscá. —

Sibiu in 23 Aprile 1868.

Astadi pre la 9 óre inainte de amiedi, se tienú in biserio'a parochiale gr. cat. a Sibiuului. Te Deum pentru fericit'a nascere a Maiestatei Sale c. r. apostolice prea bunei nóstre regine si imperatése, carea fú binecuvintata cu nascerea unei archiducee. Dupa finirea servitiulu divinu, se rostira din partea parochulu resp. indatinatele rogatiuni pent'u prosperitate si incolumitate augustulu nostru rege apostolicu si imperatu, si a prea Inaltei Sale socie dimpreuna a întregéi Dinastiei domnitórie. —

Mecanismulu limbiloru in Helveti'a.

(Capetu.)

III. Afara de adunările cantonale, in care amu arstatu deja cum sunt regulate limbile; se scie ca cele 23 de republice séu cantóne sunt legate printr'unu pactu federalu, si reprezentate prin unu presiedinte si o adunare federale, compusa din reprezentanti alesi dupa numerositatea populatiunii. Acésta adunare revisuesce proiectele de legi ca se lucréza in adunările cantonale, si are dreptu de veto in casulu candu republice, ale cantóneloru între ele, séu ale tieriloru limitrofe. Acésta adunare mai are misiunea a veghia asupra afaceriloru relative la pusetiunea si interesele generale ale Helvetiei.

In acésta adunare se serva cu limb'a germana, fiinduca, dupa cum amu mai spusu, elementulu germanu predominese cu numerulu. De acésta inse nimeni nu crede asupritu. Atata francesii cata si italianii din Helveti'a sunt familiarisati cu limb'a germana. Nu e omu care se tréca de cultivatu si prin urmare demnu de a se alege deputatu, fara se cunósca maoar doua limbi cu perfectiune. Déca inse vreunu deputatu declara ca nu se póte exprime destulu de bine in limb'a germana, i se permite a vorbi si in limb'a sa, dar' in protocólele siedintiei discursulu i se trece tradusu de stenografiu biuroulu.

Proiectele de legi vinu in declararea acestei adunari scrise in limb'a respectiva a cantonulu. Fara a se traduce, ele trecu prin revisiunea legale, si candu se declara de constitutionale, prin presiedintele federatiunii se tramitu guvernulu cantonalu, carele are facultatea de a le promulgá; la diu contra, se inspoieza cu observatiunile necesarie spre a se supune din nou cameriloru cantonale.

Presiedintele federatiunii, carele reprezenta republic'a, este secundatu de ministeriulu cantonulu in care are resiedintia capital'a a republicei*). Pentru afacerile si relatiunile esterne elu are de limba oficiale limb'a francesá; é' pentru relatiunile de corespondintia cu cantónele se serva cu limb'a germana; in acestu diu urma casu limb'a francesá este facultativa.

Mergendu cu studiulu mai departe vomu mai descooperi unu rotagiú si mai admirabilu. Candu vine casulu cá se corespunda guvernele cantonale între ele pentru afaceri de reciprocitate, séu autoritati mai inferióre (precum primari, comisari de politia, tribunale), si candu acestea sunt de natiunalitati diverse, corespondintiele se adresa in limb'a usitata acolo de unde precedu, é' responsurile se primescu egalmente in limb'a celoru ce le facu. Dupa acéstasi norma, déca unu jude de instructiune séu unu procuroru are inaintea sa individi cari vorbescu diferite limbi, primescu interrogatoriile in dialectele respective ale partiloru si se slatura la dosarie fara traductiune speciale.

Éta pe scurtu mecanismulu limbiloru si natiunalitatiloru in Helveti'a! Éta midilóce ingenióse de a se întielege între sine popórele, care voru de se traiescu in adevrata fraternitate! Éta modulu de a avé o pace si o armonia perpetua si de a ajunge fara pedica la dezvoltare natiionale, la libertate, la gloria, la civilizatiune si fericire. —

G. Sionu.

Bugetulu

pentru tierile de sub corón'a Ungariei pre an. 1868. (Urmare.)

X. Ministeriulu comunicatiunii si alu lucrariloru publice. fl.

Directiunea centrale 251.000

*) In Helveti'a, capital'a de resiedintia se schimba alternativu in trei opide principali: Zurich, Bern'a si Bále. —

Oficiu pentru edificarile statului	281.000
Constructiunea calilor:	
(Manipulatiune 78.500 fl., conser- varea 1.803.000 fl.)	1,881 500
Constructiuni idrotehnice:	
(Manipulatiune 31.500 fl., conser- varea 138 000 fl.)	169.500
Pensiuni:	
(Oficiali pentru arhitectur'a sta- tului 67.000 fl., constructiunea ca- lilor 5.000 fl., constructiuni idro- tehnice 1000 fl.)	73.000
Sum'a	2,656.000

XI. Ministeriul pentru agricultura, industria si comerciu.	
Directiunea centrale	158.000
Scopuri si scóle de agricultura:	
(Redicarea agriculturii 56.000 fl., scóla de agricultura din Keszhely 13.000 fl., scóla din Dobritsa 16.000 fl., pentru scóla ce se va infintia in Hradek 1000 fl.)	86.000
Capitanatele montanistice	60.000
Institutulu geologicu	24.000
Post'a (deficitu)	10.000
Telegrafulu (deficitu)	73.000
Sierbitiulu sanitaru in postu si pre mare	27.000
Pensiuni:	
(Directiunea centrale 2000 fl., ca- pitanatele montanistice 12.000 fl., sierbitiulu sanitaru in postu si pre mare 7000 fl.)	21.000
Sum'a	458.500

XII. Ministeriul cultelor si alu instructiunii publice.	
Directiunea centrale	239.000
Scopuri eclesiastice:	
(Biserica gr. cat. 110 000 fl., bi- serica prot. conf. aug. 30.000 fl., biserica prot. conf. helv. 50 000 fl., biseric'a gr. orient. 80.000 fl.)	278.100
Scopuri scolastice:	
(Directorii scóloru cerona'i 21.000 fl., consiliarii de scóla 4000 fl., ajutorirea si conservarea scóloru 235.000 fl., stipendie si alte spese pertru scóle 69.000 fl., spese de patronatu si diverse 1000 fl.)	330.000
Instructiunea publica:	
(Scóle populari 200.000 fl., mai multe institute maghiare 50.000 fl.)	250.000
Pensiuni:	
(Directiunea centrale 2200 fl., di- rectorii scóloru cercuali 1700 fl., consiliarii de scóla 6300 fl., insti- tute si scóle diverse 3800 fl.)	14.000
Sum'a	1,111.000

XIII. Ministeriul de justitia.	
Directiunea centrale	223.000
Atacerile justitiei:	
(Tabl'a septemv. 255.000 fl., ta- bl'a regésca 295.000 fl., tribuna- lulu supremu cambialu 48.000 fl., tribunalulu supremu alu Transil- vaniei 28.000 fl., directoratulu cau- seloru regali 27.000 fl., tablele districtuali 92.000 fl., tribunalele comitatense in Transilvania 540.000 fl., tribunalele cambiali de instan- tia I 153.000 fl., capitanatele mon- tanistice districtuali 25.000 fl., tri- bunal. de presa 26.000 fl., casele corectiunali 630.000 fl., recerin- tiele pentru reformarea tribunale- loru 120.000 fl.)	2,240.000
Cartile funduarie	160.000
Pensiuni	300.000
Sum'a	2,923.000

(Va urmá.)

ROMANIA.

„Belle comme un ange, semblable à sa mère, couronnée, comme elle, d'une auréole lumineuse, enveloppée dans son tricolore qui lui couvrait ses anciennes cicatrices, la fière Roumanie, douce et calme, répondait par un sourire dédaigneux à ceux de ses accusateurs qui voulaient la flétrir, leur disant: Je suis une des filles aînées de Rome, la seule qui ait rempli ma mission primitive en recevant le choc terrible des barbares et les empêchant d'envahir l'Occident, la seule enfin, grâce à mon culte, qui soit restée tolérante.“

Aceste cuvinte, pe care le aruncam in midilocolu unei adunari politice mi-au inspiratu, revenendu la colib'a mea, ide'a de a responde

atacurilor premeditate ce pres'a straina de unu timpu îndelungatu aruncá asupra Romaniei.

Pres'a maghiara dete cea d'anteia semnalulu intolerantiei si disordinei; pres'a vienesa o urmari si dupa dens'a pres'a francésca complexanta, deschise colónele sale lovituriloru inversionate, uitandu catu de multu datorá a sustiené pe o sora minoréna inca, si pentru care Franci'a fause atatea sacrificia, versandu chiaru sangele copiiloru sei.

Ce voiea dar' acést'a diaristica turbata? Ce scopu isi propuse? Stergerea politico-natiunala a Romaniei?! séu incorporarea sa la unu altu statu pentru despagubiri teritoriale? séu in fine retragerea ómeniloru politici ai guvernamentulu actualu?

La casulu anteu respndemu: nu se mai stergu nationalitati. La casulu alu doile adaugemu, ca amalgamarea popólorulu eterogene nu mai constitua o putere; la casulu alu treile protestamu, dovedindu, ca principale numai de la 89 impreuna cu ómenii ei, salva natiunile si intaresu statele.

Ori oare alt'a ar' fi fostu tient'a, n'a reesitu si Europ'a astadi este convinsa, ca numai calumni'a a servitu de base la atacurile preseii susu dise.

Nu suntemu din aceia, cari flatéza guvernele, nu; de parte de noi a curteni; putemu mai bine dice, ca am luptatu in contra acestoru barbati, cari guverna astadi tiér'a, dar' óre pentru antipatie persónale datoramu a ascunde lumina sórelui? Atunci am incetá de a mai crede la existenti'a unui Dieu.

Faptele vorbescu facisim, si nimine, man'a pe ougetu, nu póte negá ceea ce vede.

Nu vomu intra pe teremulu discusiunii, fió'a Romei n'are nevoi'a de aparare, datoramu numai a dice defaimatórei prese: „Calea ce ati apucatu este o cale greita si menita a primi mai curendu séa mai tardiu o desmintire oficiala; ca ci noi cunóscemu sorgintele vóstre, ele sunt otravítórie si nu adapá pe nimine si éca cum:

Europ'a surprinsa prin actulu dela 11 Februariu a bine vediutu, ca acést'a tiéra este plina de viatia, de vointi'a si de putere, si ca unica in felulu sen a scintu fara versare de sange a destroná pe domnitorulu ei, alu trece graniti'a si a remané liniscita pe timpulu de trei luni administranduse prin guvernulu seu provisoriu, prochiamatu de dens'a.

Acést'a tiéra, au disu interesatii, este menita a servi de facia Orientelul: Eu Angli'a am interesele mele finantiale si comerciale; Eu Franci'a perdiu supremati'a mea, ca-ci politic'a mea dominatrice devenise unu oultu pentru Principate; Eu Austri'a 'mi creedi unu altu Piemonte si am nevoi'a de unu vecinu pacnicu; Eu Rusi'a nu mai pociu nimica, in desiertu voia aciti'a conventulu de ortodoxia, ei sunt mai ortodoci decat mine, aqul'a loru portá crucea in oiocu.

Dio'u dar', au strigatu toti, acesti ómeni turburatori, cari prindu pe principi in patulu loru; diosu acesti indrasneti, ei nu se voru opri acolo: mai bine cu boierii si cu parveniti, cu densii totodéun'a vomu domina situatiunea si vomu fi stapani tierei! Dara Dieulu Romaniloru nu voi asia si boierii, cari se unisera cu ómenii independintiei spre a resturná pe Cuza, fusera la rondulu loru asvêrliti de natiunea, care pricepu, ca lupulu -si schimba perulu, dar' nu si naravulu. Boierii voieau umilirea tierei, li beralii redicarea ei; lupt'a fú mare, dar' adeverulu invinse pe intunerecu, sfaremandu portile infernului, adica sle sclaviei.

Cine dara dia ambele partite a bine meritatu dela patria? Boerii au venitu la putere pe dat'a dupa venirea principelui Carolu; adunarea natiunala fió'a loru, rabdá multu timpu si fini prin a i goni din sinulu seu, a runcandule unu votu de blamu si de neincredere; principele resiste ordiendu, ca tiér'a este cu ei, dar' fú desamagitu fórtu curendu, si partit'a adeverata disa natiunala mosceni pe guvernamentulu boierescu.

Venirea acestoru ómeni la putere fú semnalata prin programe ce presentá adunarei, program'a marétia, ca-ci coprinsulu ei erá: Tiér'a si tronulu. Adunarea aplauda acestei decisiuni si cerú a merge la casa sa.

Prim'a fapta a ministeriului fú de a esecoutá cu esactitate, ce diou cu santienia, voturile camerei, intre care erá si alungarea vagabundiloru.

Aici se asteptá boierii, aici le pandeau oio-

coii: „susu pe ei“ au strigatu ambi tovarosi, acesti ómeni sunt intoleranti, acesti barbati vendu tiér'a, apucaturile loru ne voru aliene protectiunea a puteriloru garante; diosu Rosii, ei sunt tradatori, venditori si altele, uitandu calumniatorii, ca acesti barbati au suferitu eosilulu, au crescutu in scóla cea mare a suferintieloru si ca s'au adaptu la isvórele cele sacre ale libertatii prin cunoscinti'a ce legasera cu ómenii cei mai eminenti din anulu 48. Dara trebuia se cadia, le trebuia victime. Boierii si ciocii sciau bine, ca remanendu acesti barbati la putere nu va fi lesnea i dobori, ca-ci ei voru fi consecinti principiloru loru si voru inaltá pe poporulu romanu la rangulu ce i este desemnatu.

Éca pentru ce s'a organizatu chiaru pe teremulu Romaniei o diaristica aia de ostila loru si de insultatóre tierei! Éca pentru ce guvernulu fú silitu a disolve o adunare, care veni amenintiandu'lu chiaru la deschiderea sa. Alegerile dovedescu déca tiér'a a fostu cu ei, si déca intrigele si banii au pututu corompe pe poporulu romanu.

Déca Europ'a ar' fi sciutu a ceti bine romanesce si ar' fi bine cunoscutu pe ómenii opusetiunii „tóte cele ce se scriu atatu prin „Tiér'a“ catu si prin pres'a straina nu aru fi miscatu, inse ignorantia ce are atatu de tiér'a catu si de ómenii ei a facut'o se cadia in cursa.

Pres'a indigena versa veninulu seu asupra guvernului, dara ecsaminandu pe persónele, care facu acést'a sistematica opusetiune ce vedemu? 1) vedemu pe toti ómenii, cari au ospetatu cu strainii, care au dantiuitu cu ei pe timpulu ocupatiiloru militare; 2) pe toti ómenii, cari regreta sistemulu trecutulu si alu stipendieloru; fara a voi a recunósce crimele comise la Craiova, Ploiesci si Bucuresci si uciderea politico-sociala a unoru ómeni, care au creditu la onestitate si patriotismu si care astadi din fundulu ecsiliului blastema momentulu credintiei loru.

Éca dara, cari ómeni ataca guvernulu actualu si cari vinu a lovi libertatea: prin acést'a putemu vedé puterea ministeriului de adi; déca elu aru fi voitu se fia personale, cate neajunsuri n'aru fi facutu loru, inse barbatii puterei despretiuescu aceste acuzari demonstrandule, ca nu se temu de niminea si ca tiér'a este cu densii.

Cine dara, intrebamu éraei, este venditoriu si tradatoriu? Liberalii cari lupta prin fapte in contra calumneloru, séu pretins'a aristocratia, care nefiindu indestulita cu cea ce se scrie in „Tiér'a“ mai tramite si corespondintie la diuarele straine.

Cine nu este orbu, vede. Cine nu este surdu, aude. Ei bine, nu ve este de ajunsu trecutulu umilitoriu alu domniloru ordonate de altii; nu sunteti inca tamaduiti de ból'a guvernamentulu personale, pe carele totu voi l'ati derimatu dandu man'a liberaliloru? Ce voiti astadi, a reveni la putere? Acést'a nu se mai póte, ca-ci ati fostu cei d'antei chiamati si trecutulu nu v'a invetiatu nimicu, unu absoluta nimicu. Lasati pe barbatii de adi a guverná si a duce luntrea la portulu cuvenitu. Vedeti bine, ca chiamarea loru este providentiala, nu injunghiatu pe mam'a, prostituand'o in facia Europei, ca-oi dens'a v'a nutritu si ve nutresce.

— Credeti óre ca strainii v'aplauda? Deceptiune, noi cari traimu cu ei, scimu mai bine; ei vedu bine, ca numai intrig'a face puterea vóstra, si ca nu puteti nimicu asupra tierei, dar' ei strainii ve ieau banii vostri si profita spre a conspira in contra patriei vóstre cu ajutoriulu vostru!!! —

V'a coplesitu anim'a de durere pentru alungarea vagabundiloru, dintre care cei mai multi erau romani din Transilvania si voi ii preschimbatu in jidani, ignorandu pe romani si acusanu pe guvern de intolerantu. Diosu mase'a, mai bine unu joou mai francu, spuneti puru si simplu: voimu puterea cu ori ce pretiu, ca-ci asia am crescutu, si atunci ve voru responde aplaudandu: Bravo, astadi sunteti sinoeri! Pentru ce dara oferiti atate critice preseii straine, pentru ce cheltuiti atati bani pentru publicarea loru; mai bine ar' fi se redicati cu acesti banii scóle si astfelu veti usióra atatu pe comuna catu si pe guvern.

Ér' voi dela pres'a straina, cari luati banii romanesoi, indesiertu aruncati cu tina asupra unui guvern natiunale, elu este cu tiér'a si tiér'a este cu densulu. Mergeti mai bine a sprigini apararea causei Irlandiei si bucinati incorporarea Poloniei si nu totu strigati, ca Roma-

ni'a este intoleranta si ca guvernulu este cuceritoriu si resturnatoriu. Nu Romani'a o're este tier'a tolerantiei si mai toleranta, putemu dice, decatu ori ce statu? Acést'a o datorésa cultului seu, care este electivu. Mergeti dara unde ve chiama adeverat'a umanitate si nu faceti cestiuni de cabinete nesce simple mesuri de politica. Dá, inca odata repetamu, pén'a vóstra se servésca in contra ministriloru Disraeli si Gortschakoff; dar' acolo ve temeti a bucina, ca-ci Angli'a si Rusi'a nu ve permite a le da lectiuni de savoir-vivre si v'ati aruncatu asupra Romaniiei, care in trecutu v'a salvatu de órdele barbare, care v'aru fi ouceritu fara de apararea ei. Si astadi voiti a o ucide la reinvierea ei acusandu'o de netoleranta si de ouceritoria! Nu, o miie de ori nu, nu veti reesi; si curendu, suntemu convinsi, vomu audi puternic'a voce a junelui seu suveranu, care va cere Europei a pune zabale metehneloru si perfidieloru speculatóre si acitiatória. Pana atunci ve sfidamu a ne probá intoleranti'a tieriei si necapacitatea guvernului actuale. — R. P.

Mai nou.

UNGARIA. Mai. Sa motivatu de evenimentulu fericitu alu nascerii unei archiducese a binevoitu inca in 22 a amnestisá mai multi arestanti si osinditi diacatori prin temnitie (intre cari se afla si Rozsa Sándor) din mai multe provincie. — In 23 binevoí a onorá pe arhiepiscopulu din Colocia Dr. Lud. Haynald cu marea cruce a ordinului Leopoldinu. La mai multi, necunoscuti alte, ordini, cruci si medalione.

Petitiunea redactorelui Böszörményi se respinse dela casatiune.

Croatii, adica deputatiunea loru regnicolara, avura primire la Mai. Sa in 23 Aprile. La adrearea conducatoarelui respunse Majestatea:

„Ve multiamescu pentru dorintiele sincere si cu aceasi sinceritate sperazu, ca misiunea dvóstra, care are de scopu intim'a cointielegere intre dóne popóre fratine si unite din vécuri, va avé celu mai bunu succesu.“ —

Situatiunea politica n'a luatv vreo directiune anormala. Francoia totu arméza mereu statulu pe uscatu catu si pe mare. Dar' Rusi'a inca -si intaresce Kronstadt la marea baltica si Prusi'a da semne a-si intruní flot'a in portulu Kiel. Pe marginea Prutului de catra Basarabi'a se concentra militi'a rusésca. Turci'a intrebata de puteri, pentru ce arméza asia de intetitu in Bulgari'a si Bosni'a, respunse, ca pentru a se puté aperá in sinulu seu facia cu pusetiunea, ce au luat'o popórele in Oriente. — In Itali'a s'a cununatu princ. de coróna Humbert cu prinses'a Margareta de Savoia in 22 Apr. in Turinu avendu de óspeti pe reprezentantii mai ai tuturor dinastiiloru europene. Poporulu in Florenti'a si Bologn'a, ma si in tóta Itali'a e infectatu de republicanismu si s'au aflatu conjuratiuni pentru a se proclamá republica in diu'a oununiei. —

Rusi'a dupa „Nord-Est“ a facutu impartasiri diplomatice oficiale despre uozulu pentru definitiv'a nimicire a regatului Poloni'a. Bismark a incuviintiatu mesur'a rusésca. In Vien'a inse br. Beust respunse contelui rusescu Stackelberg, ca Rusi'a n'avú dreptu a pasi la o mesura asia de seriósa fara a intrebá mai antaiu si pe celelalte puteri partasie la impartire (ad. Prusi'a cu Posen si Austri'a cu Galiti'a, Cracovi'a) si Austri'a vede in mesur'a acést'a si vatamarea tractatelor dela 1815 si a altoru conventiuni inchiariate intre Rusi'a, Austri'a si Prusi'a. Inse e memorabilu, ca diurnalele oficiale ruse se provóca la Napoleonu III., ca densulu inca a disu in 1863 despre tractatele dela 1815, ca nu mai eesista in putere, fiinduca sunt stirbite, trentinite si nu mai au valóre. Diurnalele franceze replica, ca polonii nu s'au intrebatu nici la 1815 nici acum si tractatele s'au facutu in contra loru. Unu ueazu nu póte sterge unu regatu. Sic transit gloria Polonorum, si ei nici acum nu desperéza, ci oredu, ca va sosi ór'a restaurarii depline. Asia dice Christosu; cine va avé oredintia, oatu unu graunte de mustariu, va dice muntelui etc. si'lu va asculta. Asia fara lupta nu e victoria. —

Literariu.

Dictionariu maghiaru-romanu.

Lips'a totala a unui dictionariu maghiaru-romanu si romanu-maghiaru este in timpulu nostru fórte simtita din urmatórele cause.

1. Dintre scolarii si studentii de nationalitate romana cateva mii invétia pe la scólele elementaris, primarie, gimnasiali, cum si pe la cateva facultati, in care tóte sciintiele se propunu preste totu numai in limb'a maghiara, éra nu in cea latina cá odinóra. Este lucru celu mai firescu, cá acei tineri lipsiti fiindu de orice carti ajutatórie spre a'si puté traduce ideile si consciintiele in limb'a loru materna, se fia constrinsi a cugeta, a invetia, a'si respica notiunile si a'si formula judecatile loru despre obiecte numai in limb'a maghiara. Urmáriele aesei specii de invetiamentu ne sunt cunoscute la toti din tóte punctele de vedere. Acesta este unu metodu siguru ce duce la uitarea limbii materne, apoi si la despretuirea natiunii.

2. Romanii pretindu dela toti functionarii de tóte categoriile prin carii sunt administrati, cá se le cunósca limb'a pe de plinu, pentrucá se le póta administra tóte afacerile in limb'a loru nationala. Totu romanii pretindu érasu cu totu dreptulu, cá in tóte scólele midilocii si la universitate limb'a romana se se propuna cá limba obligata.

3. Ceea ce pretindu maghiarii dela functionarii de nationalitate romana si dela scólele romanesci, ne este érasu fórte bine cunoscutu.

Unii inse ca si altii au trebuintia absoluta de midilóce literarie, precum dictionaria, vocabularia, gramatice, fraseologii, carti de lectura si asia mai departe, pentrucá pretensiunile loru se póta avé valóre practica. Nici un'a din aceste dóna limbi nu se mai póte invetia de pe strate, nici numai dela domestici cá mai nainte, ci unii cá si altii avemu se imitamú si in acestu punctu ecsemplulu germaniloru si alu franciloru din Elveti'a, alu belgianiloru si alu germaniloru renani etc. Ambele acestea limbi mergendu alaturea facu progrese surprindetórie.

4. Istori'a Transilvaniei, a Banatului si a Ungariei in partea locuita amestecatu este comuna romaniloru cu maghiarii. Nici odata unu istoricu maghiaru, fia inca pre atatu de genialu, nu va fi in stare de a sorie istori'a acestoru tieri cu tóta adevéritiunea, déca nu va cunósce si limb'a, si istori'a, si datinile natiunii romanesci; si érasu nici unu istoriografu de nationalitate romana nu va complini lacunele istoriei nóstre, déca nu va cunósce tóta multimea legiloru, a croniciloru si altoru ajutória istorice scrise nu numai in limb'a latina, ci si in cea maghiara, mai alesu din secolulu alu 16-lea si pana in dilele nóstre.

5. Unu mare numeru de neintielegeri tocma si politice s'au escatu si se nutrescu intre noi inca si din cauza, ca anume maghiarii carii vreu a da tonulu in politica, nu cunoscu de locu limb'a romanésca.

Éca temeiturile mai de aprópe, care au induplecatu pe subscrisulu, cá in mani'a tuturoru ocupatiuniloru sale si in estatea sa inaintata se mai intreprinda si compunerea unui dictionariu maghiaru-romanu cá de 38 pana in 40 cóle tiparite in formatu 8° (marimea cá acelu germano-romanu).

Acestu dictionariu se si tiparesce. Din cóla 1-ea s'au tramiecu ecsemplaria spre aratare pe la mai multe librarii si redactioni. Cu tiparirea ne aflamu la cóla a 11-ea, éra scopulu ne este, cá voindu in anulu viitoriu se'lu damu gat'a.

Despre metodu ce urmasu in compunerea acestui opu nu voiu a perde vorbe multe, ci fia de ajunsu a observa numai atat'a, ca scopulu mi-a fostu a satisfaca numai prim'a necesitate, a prevedé cá dictionariulu se nu ésa prea voluminos, pentrucá se nu fia prea scumpu si totusi se represente ambele limbi pe trépt'a culturai si a inavutirei la care ajunsera ele pana astadi. Din acést'a cauza me vediuu constrinsu a casá repetirea cea désa a radecineloru in cuvintele derivate si compuse.

Cei carii sciú ce insémua a tipari unu dictionariu, cunoscu totuodata, ca spelese aceluasi se inaltia la cate dóna trei mii. Cu tóte acestea pretiulu dictionariului meu tiparitu preste

totu cu litere garmond va fi numai 3 fl. 20 cr. brosiuratu bine, éra legatu tiépanu 3 fl. 70 cr. v. a. Acestu pretiu inse e desíptu numai cá prenumeratiune, pentruca dupa finirea tiparirii ecsemplariale neprenumerate le voiu cede librariiloru, unde apoi se scie ca pretiulu adesea se ai indoiesce, precum s'a intemplat cu celu germanu-romanu, carele astadi nu se mai gasesce nici cu 8 fl. v. a.

De si la intrebuintiarea oricarui dictionariu séu vocabulariu se presupune cunóscrea ortografiei si a gramaticai fiacarei limbi, cu tóte acestea eu voiu adange si la dictionariulu meu pentru amendóna limbele cateva regule ortografice elementarie, cum si unele forme gramaticali pentru ambele limbi, ceea ce inse va depinde multu dela ajutoriulu ce va binevoí a'mi intinde onor. publicu pe calea prenumeratiunii.

Premitendu acestea imi iau voia a deschide la dictionariulu meu maghiaru-romanu prenumeratiune cu 3 fl. 20 cr. v. a.

Domniloru si amiciloru carii voru binevoí a aduna mai multi prenumeranti, me indatozeza a le numera provisiune dela 10 ecsemplaria unulu.

Sumele de abonamentu se voru tramite la subscrisulu, care nu va lipsi ale acvita.

Brasiovu 1868, Aprile 10 o. n.

G. Baritiu.

— „Vade Mecum“ vina cu mine. Colectiunile din maximele morali ale ducelui de la Rochefoucauld. Fontenelle dice in un'a dintre maximele sale, ca: „Anim'a face pre omu, omu.“ Acést'a maxima esprima unu adevéru psihologicu; pentru ca anim'a — fiindu sorgentele simtiemintelor — in u:m'a acestora se facu faptele, si faptele rationavere sunt atributele adevérate ale omului.

Asi adara trebue se se intereseze fiesce-cine de atare conducatoriu, care este chiamatu pentru a'lu conduce pe calea, pe carea cá omu, trebue se procedeze spre a fi fericu, si a face si pre altii placuti in societate.

Asfelu de chiamare are colectiunea sub titulu din frunte.

Deci subscrisulu — nu din stare ambitiune de a trece in numerulu celoru, carii se distingu cu producte literarie, ci numai pentru de a conclucra catu de pucinu la inaintarea intielesuale a Natiunii sale — si a luatv sarcin'a a colege, sub titulu amintitu in frunte, una colectiune din opurile literaturai franceze, cari se tienu de sfer'a productelor animai. Colectiunea acést'a contine 582 de maxime si reflexiuni morali. Va contiené circa 6 cóle in formatu de 1/16. Pretiulu ei — pe calea prenumeratiunii — este 30 cr. éra in bolta 50 cr. v. a. M. On. Dn. colectanti la 10 ecsemplare li se asigura unulu gratis pentru bunetatea, ce voru vení a deavolta intru colegerea abonantiloru. Timpulu de prenumeratiune tiene inclusive pana la finea lui Maiu a. c. si opsiorul va apare cu finea lui Iuniu. Bani de prenumeratiune — in epistole francate — sunt a se tramite deadreptulu la auctore in Gherl'a la cancelari'a comitatense.

Theodoru Manu, v. notar. comit.

Publicatiune.

In urm'a legii votate de corpurile legiuitórie din Romani'a pentru infintierea de drumuri judetiene si vicinale in tóte judetiele, fiindu necesitate de 30 ingineri geometri, cari se fia insarcinati cu constructiunea unoru asemenea drumuri, se publica spre sciinti'a tuturoru acelor, ce voru voí a se angaja in asemenea calitate de a se presenta la ministeriulu lucrariloru publice in Bucuresci in terminu de trei luni de astadi spre a fi numiti in acele posturi.

Conditionile de admisibilitate sunt:

1. A fi de nationalitate romanu.

2. A proba, ca a absolvitu cu succesu cursurile vreunei scóle de ingineria, ca a practicatu acea specialitate, séu ca a functionatu cá oficiu de geniu in vreo armata.

3. Retributiunea ce li se va accorda este de 300 franci efectivi pe luna, afara de cheltuelele de transportu. —

Bucuresci 28/9 Aprile 1868.

2—3

Ministru: P. Donici.

Cursurile la bursa in 28. Aprile 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 54 cr. v.
Augsburg	—	—	114, 15